

2. að byggingunni sje lokið sama árið og lánið er tekið. 125
3. að helmingur lánsins verði eigi tekinn fyrir en sannað er með lögmætri skoðunargjörð og virðingargjörð, að hið fyrirhugaða hús sje fullgjört og í áskildu standi, og að það sje að minnsta kosti eins mikils virði eins og allt lánið, að viðbættu virðingarverði hinna niðurlögðu staðarhúsa, með hæfilegu álagi eptir mati tilkvaddra virðingarmanna. 20. sept.
4. að húsið verði eign prestakallsins, og að presturinn haldi því vel við, þar til er hann eða bú hans skilar því á sínum tíma í gildu standi og með fullu álagi.
5. að presturinn váttryggi húsið gegn eldsvoða með hæfilegri upphæð, og haldi því jafnan í slíkri tryggingu undir eptirliti prófasts.

Brjef prestsins til stiptsyfirvaldanna frá 20. júní þ. á. og uppdráttur af hinu fyrirhugaða húsi endursendist, svo og virðingargjörð á staðarhúsunum í Kálfholti.

126
25. sept.

Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um lántöku handa prestakalli til kyrkjubyggingar. — Samkvæmt tillögum stipsyfirvaldanna í þóknanlegu brjefi, dags. 31. f. m. og eptir að hafa fengið brjef yðar, herra amtmaður og háæruverðugi herra, dags. 15. þ. m. viðvíkjandi sjóði kirkjunnar að Stað í Grunnavík, vil jeg hjer með eptir beiðni prestsins þar sjera Pjeturs M. Þorsteinssonar, er hlutaðeigandi prófastur hefur mælt með, veita samþykki til að tjeður prestur taki 700 króna lán upp á tækjur prestakallsins, til þess að byggja upp kirkjuna að Stað; þó er lántökuleyfið bundið því skilyrði, að helmingur lánsins verði ekki tekinn fyrir en sannað er með skoðunargjörð, að kirkjubyggingin sje vel af hendi leyst, og að lánið endurborgist í síðasta lagi á 14 árum með 50 kr. á ári auk vaxta, fyrst um sinn af uppbót þeirri, sem Staðarprestakalli er lögð af landssjóði.

127
15. okt.

Brjef landshöfðingja til amtmannsins í suðuramtinu og vesturamtinu um sveitfesti þurfalings. — Með þóknanlegu brjefi, dags. 16. f. m., hefur amtið sent mjer erindi hreppsnefndarinnar í Leirár- og Melahreppi, dags. 27. júní þ. á., þar sem tjeð hreppsnefnd áfrýjar til mín úrskurði amtsins, dags. 3. d. marzmanaðar síðastliðins, er fellir úr gildi úrskurð sýslumannsins í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu frá 7. nóv. 1889, þar sem ákveðið hafði verið, að Jón nokkur Benidiktsson, bóndi á Skipanesi, skyldi sveitlægur í fæðingarhreppi sínum, Hraunhreppi, og að nýnefndur hreppur skyldi endurgjalda Leirár- og Melahreppi 48 kr. af liðlega 60 kr. styrk eða láni, sem nefndur Jón Benidiktsson hafði fengið þar úr sveitarsjóði, svo og greiða áfallinn og áfallandi kostnað með honum og skylduliði hans.

Jón Benidiktsson býrjaði sveitfestisdvöl í Leirár- og Melahreppi árið 1876, þá 27 ára gamall, og lán það, sem hjer er um að ræða, er sundurliað þannig í sveitarbók hreppsins 1884, að 48 kr. hafa gengið til þess að borga fyrir hann tveggja ára landsskuld, 1883 og 1884, 24 kr. hvort árið, en 12 kr. 25 a. hafi hann fengið í forskillegu, og hefur Jón skýrt svo frá við rjettarpróf, að það sem svo er nefnt hafi verið nokkuð af timbri til að hressa við bæ sinn, ljáblöð og eitthvað af kaffi, en að ekkert

127 af því hafi verið matbjörg, og hefur þessu ekki verið mótmælt, eins og það og er ját-
15. okt. að af hinni áfrýjandi hreppsnefnd, að engin tilsjón hafi farið fram hjá styrkþiggjanda og yfir höfuð ekkert verið gjört af hálfu hreppsnefndarinnar til að rannsaka efnahag hans, áður en lánið var veitt.

Út af þessu skal yður hjer með þjónustusamlega tjáð, að þegar af þeirri á-
stæðu, að styrkþiggjanda var ekki brýn nauðsyn á styrk til lífsviðurværis sjer eða sín-
um, og samþykki framfærsluveitar hans hafði ekki verið fengið til þeirrar styrkveiting-
ar, er miðaði að því að tryggja ábúðarrjett hans eða hjálpa honum til að bæta húsa-
kynni á leigujörð sinni og fá betri áhöld til atvinnu sinnar, getur styrkveiting sú, sem
að framan ræðir um, með engu móti talizt löglegur sveitarstyrkur, og er því óparft að
rannsaka, að hve miklu leyti Jón Benidiktsson hefur beiðzt styrksins sem sveitarstyrks,
eða hvort lánið hefur verið honum framboðið af oddvita hreppsnefndarinnar, sem var
innheimtumaður að eptirgjaldinu af ábylisljörð hans, og eins hefur það enga þýðingu
fyrir úrslit málsins, hvort lánið hefur verið veitt 1884 eða 1885, sem virðist óvist.

Samkvæmt þessu verð jeg að vera amtinu samdóma um, að með því að Jón
Benidiktsson á Skipanesi hefur áunnið sjer framfærslurjett í Leirár- og Melahreppi með
því að dvelja þar samfleytt lengur en 10 ár, án þess að hafa þegið þar löglega veittan
sveitarstyrk, þá verði Hraunhreppur ekki skyldaður til að endurgjalda Leirár- og Mela-
hreppi neitt af þeim 60 kr. 25 a., sem oddvitinn í þeim hreppi ljet Jón Benidiktsson
fá úr sveitarsjóði, og skal því úrskurður amtsins í máli þessu að öllu leyti óraskaður
standa.

128 Brjef landshöfðingja til biskups um borgun fyrir þjónustu þóroddsstaða-
15. okt. prestakalls. — Með þóknanlegu brjefi, dags. 23. f. m., hafið þjer, herra biskup, sent
mjer erindi nokkurt frá prestinum á Húsavík, síra Jóni Arasyni, þar sem hann skýrir
frá, að söfnuðurinn í þóroddsstaðasókn hafi samið við sig um að gegna prestspjónustu í
nefndri sókn yfirstandandi fardagaár, verði brauðið óveitt svo lengi, og að hlutadeigandi
prófastur hafi eptir ósk safnaðarins skipað sig til að gegna sókninni; spyrst hann fyrir
um, hvort honum beri þá ekki sem þjónandi presti að fá part af uppbót prestakallsins
úr landssjóði fyrir utan það kaup, sem söfnuðurinn hafi lofað að greiða honum fyrir
messur af tekjum sóknarinnar, eða hvort söfnuðurinn hafi rjett til að fá uppbótina í
sínar hendur. Um erindi þetta hafið þjer látið í ljósi, að þar sem prófasturinn hafi
skipað fyrirspyrjandann til að þjóna hinni prestslausu þóroddsstaðasókn á yfirstandandi
fardagaári, meðan prestur ekki kemur til brauðsins, leiði þar af, að fyrirspyrjanda beri
allar tekjur af sókninni, auk tiltölulegs hluta af öðrum tekjum brauðsins, þar á meðal
uppbótinni, með þeirri einu takmörkun, sem leitt getur af veitingu brauðsins á þessu
fardagaári, samkv. tilsk. 3. febr. 1836 IV. Samning sóknarmanna við prestinn um til-
tekið kaup fyrir þjónustuna, svarandi til einhvers hluta af tekjunum, tjáið þjer mark-
leysu eina, nema að svo miklu leyti sem prestinum sje frjálst að gefa eptir meira eða
minna af tekjum sínum, ef hann vilji, og að öðru leyti teljið þjer það algjörðan mis-
skilning, að söfnuðurinn hafi nokkra heimild til að innheimta í sínar hendur nokkurn
hluta af tekjunum, hvort heldur uppbótinni eða öðru, til þess að skammta síðan hinum
þjónandi prestí þar af eptir sinni velpóknun;